

רגע הבודד האישי ביותר של כל שבוי צה"ל ששחרר משבוי, היה הרגע בו ניצב על כבש המדרגות של המטוס שהטיס אותו מארץ שבוי חזרה הביתה, ונחת על המסלול המרוחק בנמל-התעופה בלוד.

זה היה הרגע שהפריד בין הסיוט למציאות. שם, בפתח המטוס, נעצר כל אחד מהם והשקיף אל המתרחש למרגלות כבש המעלות. ההמונים המצטופפים, עדשות מצלמות, קריאות ההידר ומחייאות הכספיים של עובדי נמל-התעופה מעבר למחסומים, מדי צה"ל, קצינות עם זרי פרחים בידיהם, הנוף המוכר כל כך של גבעות וירק וחורשות. האור הצורב האופייני, כל אחד מהשבויים, הפצועים והבריאים, שהוחזרו השבוע במטוסי הצלב האדום לארץ, כאילו עצר את נשימתו. היו ששיפשו את עיני

בו במצרים. משמאל: חייל צה"ל פצוע מורד באלונקה ממטוס הצלב האדום, כשבדיו זר פרחים שקיבל ברידתו מהמטוס. הצילום מיס: שלמה ערד. בתמונה מימין למעלה נראית אם בוכיה, פניה מוטטרות בכפיידה, המתתינה בנמל-התעופה לשוב בנה מן השבוי.

הפצועים לא זעקו
זה מול זה — שני שבויים פצועים. מי ימין: פצוע מצרי נישא על אלונקה אל המטוס שיטיס אותו לקהיר, כשעל ביטנו מונח התיק הרפואי שלו שיאפשר את המשך הטיפול

כמעט בלתי נתפס למי שלא עמד במצב כזה, להביץ את עומק תחושת העלבון האישי הכרוכה במצב זה. זו היתה אחת הסיבות לכך שערב שובם הביתה, פשטו חוליות של פסיכולוגים בכל בתי השבויים החוזרים, כדי להכין את המשפחות לקראת המשימה הנפשית הצפויה להן, להכשירם לרגע בו יקלטו את בנם השבוי חזרה.

הפצועים לא זעקו

נשיקה גברית
אחד מחיילי המעויים שנלקח בשבי בקו ברילב, לבוש עדיין במדים מצריים, זוכה בנשיקה גברית מבעד לחלון האוטובוס מפי ידיד שדיחה אותו זמן קצר אחרי רדתו מהמטוס.

הן מדברות בפרחים
קצינות צה"ל ניצבות על מסלול נמל התעופה בלוד, כשבדיהן זרי-פרחים, מצפות לגיחית מטוס הצלב-האדום. עם רדתם מהמטוס קיבל כל אחד מהחוזרים מהשבי זר פרחים ולווה בידי קצינה. אחדים מהחוזרים אף זכו בנשיקות נוסף על צרור הפרחים.

ניהם. היו שהזילו דמעה וכבשו את פניהם בידיהם. היו שניצבו המומים, מבלי שאפילו לו שירה אחד זו בפניהם הקפואים. אבל זה היה הרגע האישי הבלעדי של כל אחד מהם.

אחר-כך היו כל הרגעים המוגניים, בשיי טת הסרט הנע. לחיצות הידיים החטופות. ההוראות הראשונות של קציני צה"ל שעלו למטוס. שאלות הרופאים. וחזרה אל האלמוניות של האחד בתוך קבוצה. להדביק מהר את זה שיורד לפניך, לא לעצור את זה העומד בתור אחריך. ואז אפילו הרג"ש שות אינם פרטיים אלא חלק מהכלל. קצת נכלמים. קצת נרגשים. מבויישים בשל הקרחת שנקפו עליהם בשבי המצרי כדי להצילם ממכת הכינים, בשל הפיו'מות המפוספסות או מדי הצבא המצרי הבהיר רים, שכאילו שינו לפתע את זהותם ור תדמיתם.

היתה זו המחשה לביטוי הגרמני "הלי בוש עושה את האדם". בשטת הסרט הנע ירדו שבויי צה"ל ממטוס הפרדת.

כעבור דקות אחדות עלו אל אותו מטוס, השבויים המצריים שהוחזרו לביתם. אלה הראשונים, במדים מצריים. האחרונים היו לרוב במדי צה"ל מנומרים, שרק את "ש" גדולה על גבם ציינה את מעמדם כשבויים. ובאותם רגעים, במבט כללי קשה היה לזר שהיה נקלע למקום להבדיל מי הם השבויים המצריים ומי הישראלים. הן הבדל היה רק בכך שאלה עולים ואלה יורדים.

"לעולם לא תבינו את ההרגשה הזאת, מה זה להיות שבוי", זרק בחטף אחד ה"שבויים החוזרים לעבר מקבלי פניו, לפני שהרעלה אל האוטובוס שהסיע אותו אל מחנה-המעבר, בו הוחזר לו צלמו כחייל ישראלי, לפני שנמסר אל חיק משפחתו, אל יקיריו שהאנישו לגביו את המושג בית ומולדת יותר מכל סיסמא או רעיון מופשט. וזו אולי היתה התחושה המעיקה מכל, שרבעה כעננה קודרת על המעמד המשמח ומרגש שהכל ציפו לו — ההש"פלה שבעצם היות אדם שבוי.